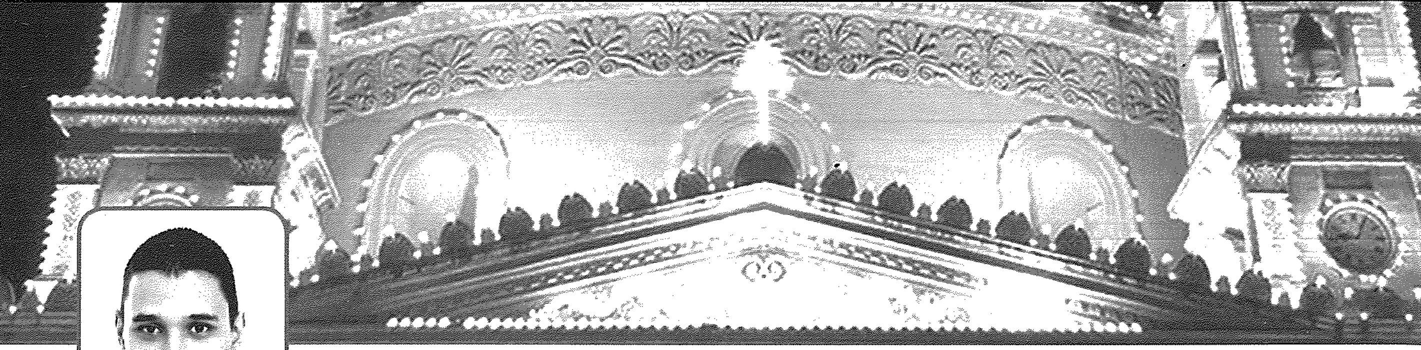

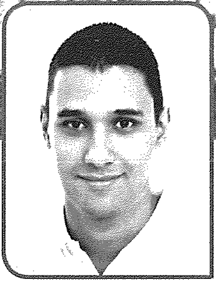

## Is-Sena Marjana f'Għawdex

*Is-Sur Francesco Pio Attard*

Matul din is-sena, fid-Djoċesi ta' Għawdex qed jiġi ċċelebrat anniversarju li hu sinifikattiv mhux għall-Għawdxin biss, imma għall-poplu Malti kollu: dak tal-erba' mitt sena minn meta nħadem u tqiegħed f'postu l-kwadru għażiż tal-Madonna Ta' Pinu, fl-1619, xogħol tal-pittur Bartolomeo Amadeo Perugino, li skont teorija riċenti ta' natura storika, kien Malti, iben Francesco mill-Belt Valletta.

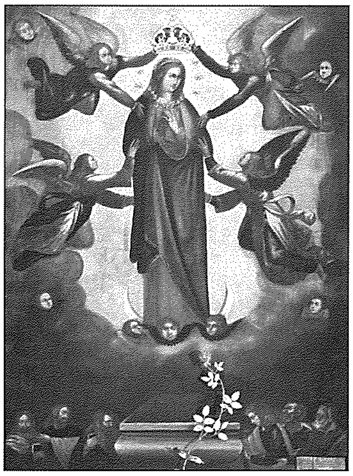

***Il-kwadru tal-Madonna Ta' Pinu. (ritratt: Daniel Cilia)***

Għal din ir-raġuni, fuq xewqa tal-Isqof Mons. Mario Grech, fil-Knisja f'Għawdex ġiet imsejħa Sena Marjana, sabiex it-tifkira ta' dan l-avveniment tgħin lill-Insara jġeddu l-qima lejn Ommna Marija u jagħmlu tagħhom it-tagħlimiet attwali ta' dik il-ġrajja straordinarja u providenzjali li kellha bidu proprju minn dan il-kwadru fl-1883.

Is-Sena Djoċesana Marjana nfetħet fis-Solennità ta' Kristu Sultan f'Novembru li għadda u tibqa' sejra sal-Vġili tal-Għid tal-Assunta ta' din is-sena.

**Kappella preżenti sa mis-seklu ħmistax**

Fuq il-post fejn illum hemm is-Santwarju Nazzjonali, ilha wieqfa xi forma ta' kappella sa mill-bidu tas-seklu ħmistax. L-art, fil-kontrada tal-għolja Ta' Għammar (bejn l-Għasri u l-Għarb), minn dakinhar sal-lum għaddiet minn id għal oħra, u l-kappella mhux darba u tnejn kienet fi stat ħażin ħafna, tant li laħaq sar il-ħsieb ukoll li titwaqqa', ħaġa li l-Madonna providenzjalment ma ppermettitx.

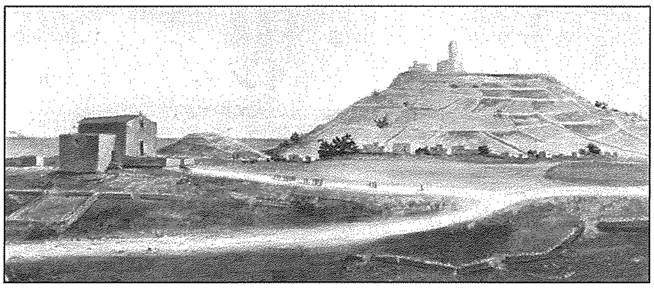

***Pittura qadima li turi kif kienet tidher il-kappella Ta' Ġentili, illum tal-Madonna Ta' Pinu, fl-Għarb, lura qabel is-seklu għoxrin***

Din il-kappella fil-kampanja, magħrufa għal żmien twil bħala Ta' Ġentili għal isem il-familja proprjetarja tagħha, fl-1578 għaddiet f'idejn ċertu Filippu (fil-qosor Pinu) Gauci, li daħal responsabbli għaż-żamma tal-kappella. Wara li fl-1615, waqt Viżta Pastorali tal-Isqof Baldassare Cagliares, mill-ġdid instabet f'qagħda ħażina, Pinu offra minn jeddu li joħroġ il-flus għar-restawr tagħha, u kien hu wkoll li kkummissjona kwadru titulari ġdid tal-Assunta lil Amadeo Perugino, li tqiegħed f'postu fl-1619. Hu minħabba f'dan kollu li l-kwadru, u mbagħad il-kappella, is-Santwarju u l-inħawi kollha, baqgħu sal-lum magħrufa bħala "Ta' Pinu".

**Il-ġrajja tas-Sejħa**

Fit-22 ta' Ġunju 1883, Karmela Grima, xebba bidwija mill-Għarb, kienet ġejja lura lejn darha mill-għalqa tagħhom in-naħa tal-Ġurdan, filwaqt li kienet qed tgħid xi talbiet privati tagħha. Kienu xi l-10.10am, u xħin kienet għaddejja minn ħdejn il-kappella Ta' Pinu, semgħet għal darbtejn jew tlieta leħen isejħilha: "Ejja, ejja". Ħarset lura, u billi ma rat lil ħadd, baqgħet miexja. Imma l-leħen ta' qabel tenna: "Ejja llum, għaliex qabel sena oħra ma tkunx tista' tiġi".

Għalhekk, hija reġgħet xi passi lura sabiex taqbad il-passaġġ u bdiet miexja bil-mod u beżgħana lejn il-kappella. Xħin waslet, talbet għal xi ħin u ġarrbet hena mhux tas-soltu; u xħin spiċċat it-talb tagħha, qagħdet ittella' u tniżżel taħseb x'sejra tgħid iżjed. F'dak il-ħin, l-istess leħen reġa' qalilha: "Għid tliet Ave b'tifkira tat-tlitt ijiem li ġismi dam fil-qabar".

**Franġisk Portelli**

Fl-istess żmien, u għal madwar sitt darbiet, il-Madonna Ta' Pinu kellmet ukoll lil Franġisk Portelli, ġuvni twajjeb mill-Għarb ukoll, u qaltlu: "Ħabrek biex tkun devot lejn il-pjaga tal-ispalla ta' Ibni li kienet magħmula mis-salib, waqt li kien tiela' għall-Kalvarju, u ħabrek ħalli anki l-oħrajn ikollhom l-istess devozzjoni".

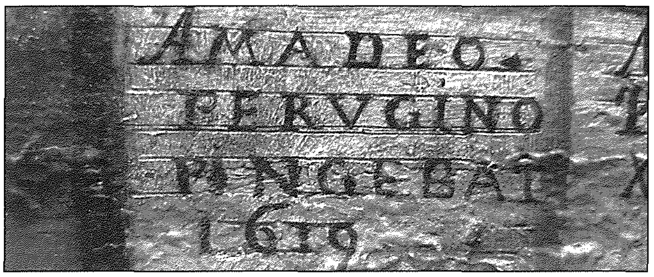


*L-iskrizzjoni fil-kwadru li turi isem l-artist, Amadeo Perugino, u d-data ta' meta pinġieh*

Xi żmien wara, Franġisk u Karmni, li kienu ħbieb, tarrfu lil xulxin bl-esperjenzi li kellhom, u għalkemm żammew il-messaġġ tal-Madonna moħbi minn għajnejn in-nies, iktar tard Karmni qalet b'dan lill-konfessur tagħha, li obbligaha tgħarraf lill-Isqof.

**Post ta' devozzjoni kbira**

Wara dawn il-ġrajjiet, id-devozzjoni lejn il-Madonna Ta' Pinu baqgħet dejjem tiżdied. Xhieda tagħha hi l-ammont bla waqfien ta' pellegrini li bdew iżuru l-kappella Ta' Pinu, liema devozzjoni wasslet biex mitt sena ilu beda jinbena Santwarju akbar li jinkorpora fih il-kappella oriġinali.

Flimkien mal-bini tas-Santwarju, id-devozzjoni lejn il-Madonna Ta' Pinu ġiet ukoll ikkonfermata mill-inkurunazzjoni tal-istess kwadru nhar l-20 ta' Ġunju 1935, ħaġa li f'dawk iż-żminijiet kienet riservata għall-Kapitlu tal-Bażilika tal-Vatikan u li saret bl-approvazzjoni tal-Papa Piju XI. Ma' dan ma nistgħux ma nsemmux iż-żjara li l-Papa Ġwanni Pawlu II għamel lis-Santwarju nhar is-26 ta' Mejju 1990, u l-Warda tad-Deheb li nhar it-18 ta' April 2010 il-Papa Benedittu XVI poġġa quddiem ix-xbieha mirakoluża tal-Madonna Ta' Pinu. F'din l-okkażjoni hu kien qalilna: "Itolbuha u sejħulha Sultana tal-Familja".

Il-kwadru tal-Madonna Ta' Pinu, maħdum erba' mitt sena ilu, jibqa' l-qalba ta' din id-devozzjoni Marjana. Barra li f'Ġunju1949, f'għeluq Kungress Marjan li nżamm f'Għawdex, u f'Novembru 1950, fl-okkażjoni tal-festi djoċesani speċjali tal-proklamazzjoni tad-Domma tal-Assunzjoni ta' Marija, kien inħareġ mis-Santwarju biex ittieħed fil-Belt Victoria, fl-1983, fl-okkażjoni tal-mitt sena mis-Sejħa Ta' Pinu, ittieħed ukoll Malta, kif imbagħad reġa' sar fl-2010 għall-għoti tal-Warda tad-Deheb.

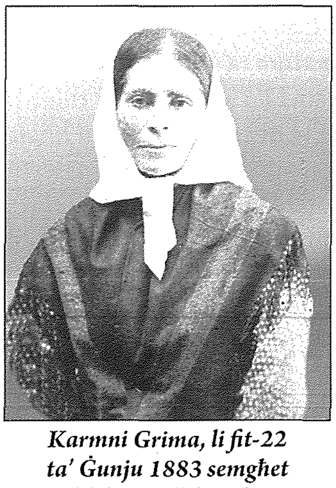

*Karmni Grima, li fit-22 ta' Ġunju 1883 semgħet il-leħen mill-kwadru*

*Franġisk Portelli*

**Żjara tal-kwadru lill-parroċċi Għawdxin**

Fl-okkażjoni ta' dan l-erba' mitt anniversarju u s-Sena Marjana, id-Djoċesi ta' Għawdex ħadet l-inizjattiva sabiħa li bejn is-Sibt 12 u l-Ħadd 27 ta' Jannar 2019, il-kwadru tal-Madonna Ta' Pinu dar il-parroċċi kollha ta' Għawdex u l-Isptar Ġenerali ta' Għawdex, b'waqfa ta' madwar erbgħa u għoxrin siegħa f'kull komunità parrokkjali.

Kien mument qawwi li fih il-komunitajiet Għawdxin ħassew lil Marija qrib tagħhom, u tħeġġu biex bħalha jkunu qrib tal-oħrajn. Fl-istess waqt, twettaq il-kmand ta' Alla nnifsu, kif qal permezz tal-anġlu f'ħolma lil San Ġużepp: "Tibżax tieħu għandek lil Marija" (Mt 1:20). Dan ġie magħżul ukoll bħala l-motto tas-Sena Marjana.

**Marija ssejħilna llum ukoll**

Kif għamlet fl-1883 meta sejħet lil Karmni Grima u Franġisk Portelli, Ommna Marija llum ukoll issejħilna, b'mod speċjali mis-Santwarju Nazzjonali Ta' Pinu, biex immorru għandha u hi twassalna għand Binha, b'dak l-amar sabiħ li tagħti lill-qaddejja fit-tieġ ta' Kana: "Agħmlu kulma jgħidilkom hu" (Ġw 2:5).

Fi kliem l-Isqof Mario Grech, fil-wasla lura tal-kwadru fis-Santwarju tiegħu nhar il-Ħadd 27 ta' Jannar, "issa li wassalnieha lura f'darha, ħalluni nagħmlilkom sejħa minn qalbi: *Tibżgħux tieħdu lil Marija għandkom!* Marija hija waħda minna, minn ta' ġewwa: insibulha post fid-dar tagħna, nirriservawlha maqgħad biex tpoġġi madwar il-mejda tal-familja, u kuljum insibu ħin noqogħdu ftit maġenbha nitkellmu magħha, possibbilment bit-talba tar-Rużarju, imma jekk ma għandniex ħin, almenu ngħidu dak li talbitna hi minn dan il-kwadru: tliet Ave Marijiet".

Niftakru li Marija qatt ma ssejħilna biex nieqfu għandha biss, imma dejjem teħodna għand Ġesù. F'Ta' Pinu, l-istess misteru tal-Assunzjoni tagħha jfakkarna kontinwament fid-destinazzjoni finali tagħna x'inhi: il-ħajja ta' dejjem fi ħdan il-Missier.

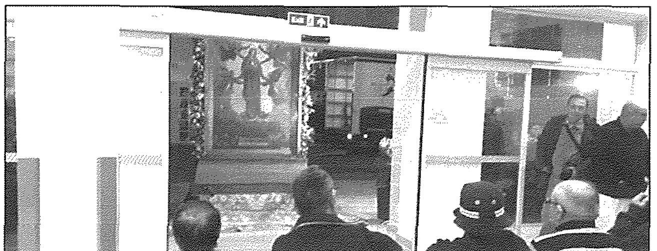

*Il-kwadru jżur l-Isptar Ġenerali ta' Għawdex f'Jannar li għadda*